

ĐO LƯỜNG TRONG HỘI NHẬP KINH TẾ QUỐC TẾ

ThS. PHAN THANH NGHIỆM

Xu hướng toàn cầu hoá về đo lường.

Khi nói đến hệ thống đo lường toàn cầu, người ta nhớ ngay đến mốc lịch sử quan trọng đầu tiên - Công ước mét được ký tại Pari vào ngày 20/5/1875 với 17 nước tham gia. Đây cũng là bước đầu tiên tiến tới hệ đơn vị đo lường đồng bộ trên toàn thế giới và nay là hệ đơn vị đo lường quốc tế SI.

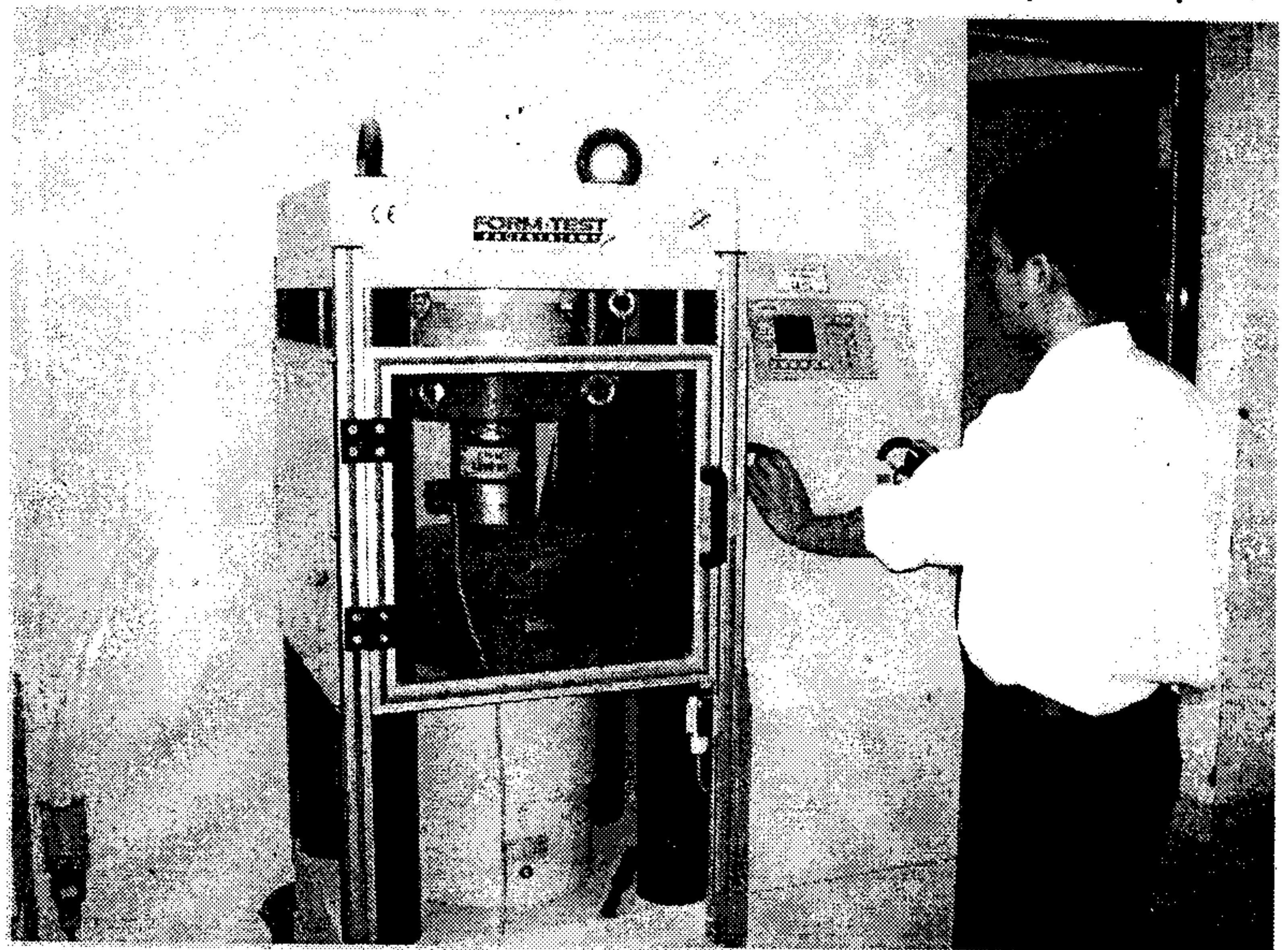
Sự ra đời của Tổ chức Thương mại thế giới WTO chính là bước tiếp theo thúc đẩy việc hoàn thiện và sử dụng hệ thống đo lường toàn cầu. WTO đã kêu gọi chính phủ của các nước thành viên thực hiện Hiệp định TBT nhằm dỡ bỏ rào cản kỹ thuật trong thương mại. Yêu cầu của Hiệp định này đối với quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về đo lường là minh bạch, dễ hiểu, không phân biệt đối xử và được áp dụng cho tất cả các bên liên quan trực tiếp hoặc gián tiếp trong giao dịch thương mại. Điều này chỉ đạt được khi các hiệp định thương mại dựa trên sự hài hòa các tiêu chuẩn và các quy chuẩn kỹ thuật.

Trong thời gian qua, Tổ chức quốc tế về Đo lường pháp quyền (OIML) đã có những đóng góp to lớn vào việc hài hoà các yêu cầu kỹ thuật và quy trình thử nghiệm trong lĩnh vực đo lường pháp quyền trên toàn thế giới và tiến tới xây dựng hệ thống đo lường toàn cầu. Hệ thống đo lường toàn cầu được hiểu như một mạng lưới, trong đó nhiệm vụ đo lường được giải quyết

theo cùng một tiêu chí trên khắp thế giới. Ví dụ như việc sử dụng thống nhất cùng loại đơn vị đo lường, cùng loại tiêu chuẩn, cùng loại quy trình thủ tục và cùng một cách tính độ không đảm bảo đo trên toàn cầu.

Hiện nay, hệ thống đo lường và thử nghiệm toàn cầu đang được Ủy ban Cân Đo quốc tế (CIPM), Tổ chức quốc tế về Đo lường pháp quyền (OIML), Tổ chức hợp tác quốc tế công nhận phòng thí nghiệm (ILAC/IAF) nỗ lực thành lập bao gồm 4 yếu tố thiết cơ bản, đó là:

- Hệ thống đồng bộ về quy chuẩn quốc gia trong lĩnh vực đo lường pháp quyền;
- Hệ thống đồng bộ về tiêu chuẩn trong lĩnh vực đo lường khoa học và công nghiệp;
- Sự thừa nhận của toàn thế giới về dẫn xuất kết quả đo trên cơ sở của hệ đơn vị SI;

Hiệu chuẩn máy nén xi măng tại NM Xi măng Sông Gianh

Ảnh: TL

- Hải hoà trên toàn thế giới đối với yêu cầu về năng lực các phòng thử nghiệm và các cơ quan chứng nhận.

Các tổ chức quốc tế khác nhau đảm nhận các nội dung để hình thành lên hệ thống đo lường và thử nghiệm toàn cầu như sau:

- WTO/OIML chịu trách nhiệm về hải hoà quy chuẩn pháp lý;

- ISO/IEC chịu trách nhiệm về hải hoà tiêu chuẩn;

- CIPM chịu trách nhiệm về sự thừa nhận của toàn thế giới đối với kết quả đo được dẫn xuất trên cơ sở của hệ đơn vị SI;

- ILAC chịu trách nhiệm về hải hoà trên toàn thế giới đối với yêu cầu về năng lực các phòng thử nghiệm và các cơ quan chứng nhận.

Trong thời gian tới, xu hướng phát triển đo lường trên thế giới thể hiện trong từng lĩnh vực như sau:

Trong lĩnh vực đo lường khoa học và đo lường công nghiệp:

- Đảm bảo thống nhất, chính xác các hệ thống chuẩn đo lường, các quá trình liên kết chuẩn trên phạm vi toàn thế giới;

- Hải hoà các thủ tục thừa nhận lẫn nhau về các kết quả đo, thử nghiệm, liên kết chuẩn; so sánh liên phòng thử nghiệm;

- Xây dựng và hải hoà các tiêu chuẩn quốc gia về đo lường, thử nghiệm và hiệu chuẩn theo các Tiêu chuẩn (của ISO và IEC);

- Thay thế các yêu cầu kỹ thuật chi tiết bằng các yêu cầu chung hơn, mềm dẻo hơn (“phương pháp tiếp cận mới” của Liên minh châu Âu).

Trong lĩnh vực đo lường pháp quyền:

Tham gia và phát huy hiệu quả của hệ thống chứng chỉ OIML trên toàn thế giới;

- Chủ động vượt qua rào cản thương mại bằng cách xây dựng các quy chuẩn quốc gia phù hợp các khuyến nghị quốc tế (của OIML);

- Hải hoà tập trung vào: đơn vị đo lường (SI); luật pháp; thủ tục kiểm định và thử nghiệm đo lường;

- Tuỳ theo từng nền kinh tế, từng bước thực hiện khẩu hiệu “giảm quy chuẩn, giảm bớt ảnh hưởng của chính phủ, tự do hóa, tăng tự nhân hoá”.

Với phân tích như trên, chúng ta có thể kết thấy rằng hệ thống đo lường toàn cầu và các chứng chỉ chấp nhận toàn thế giới là tầm nhìn cần hướng tới. Với quan điểm này và thực hiện theo chiến lược toàn cầu của WTO, đo lường pháp quyền sẽ trải qua một sự phát triển mạnh mẽ và thực sự hội nhập quốc tế trong thời gian tới.

Đo lường Việt Nam trong xu thế hội nhập quốc tế

Những kết quả đạt được trong hoạt động hội nhập quốc tế về đo lường:

Ở nước ta, ngay từ những ngày đầu thành lập, cơ quan quản lý nhà nước về đo lường đã rất quan tâm tổ chức hoạt động hợp tác quốc tế về đo lường, coi đây là biện pháp có hiệu quả để tiếp thu kiến thức, kinh nghiệm và tranh thủ sự giúp đỡ của quốc tế đầu tư cho đo lường. Cho đến nay, Chính phủ đã cho phép Tổng cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng tham gia nhiều tổ chức về đo lường quốc tế và khu vực, trong đó có các tổ chức quan trọng như:

- Tham gia Chương trình đo lường châu Á-Thái Bình Dương (APMP) với tư cách là thành viên chính thức;

- Tham gia Diễn đàn đo lường pháp quyền châu Á-Thái Bình Dương (APLMF) với tư cách là thành viên chính thức;

- Tham gia Nhóm công tác về đo lường pháp quyền (LMWG) trong khuôn khổ Ủy ban tư vấn về tiêu chuẩn và chất lượng của ASEAN (ACCSQ);

- Tham gia Tổ chức hợp tác công nhận phòng thử nghiệm châu Á-Thái Bình Dương (APLAC) với tư cách là thành viên chính thức;

- Tham gia Tổ chức hợp tác công nhận phòng thử nghiệm quốc tế (ILAC) với tư cách là thành viên chính thức;

- Tham gia Tổ chức Đo lường pháp quyền quốc tế (OIML) với tư cách là thành viên chính thức;

- Tham gia Hội nghị toàn thể về cân và đo (CGPM) của Công ước mét với tư cách là thành viên hợp tác;

- Ủy ban tư vấn của ASEAN về tiêu chuẩn và chất lượng - Nhóm công tác về đo lường pháp quyền (ACCSQ-LMWG)

Việc chúng ta tham gia các tổ chức quốc tế về đo lường đã đánh giá được công cuộc xây dựng và phát triển đo lường Việt Nam trong quá trình hội nhập với đo lường khu vực và quốc tế.

Xu hướng hội nhập quốc tế về đo lường trong thời gian tới:

Xu hướng toàn cầu hoá về đo lường đang diễn ra mạnh mẽ trên thế giới và yêu cầu thực tế chủ quan và khách quan của đất nước ta khi gia nhập WTO đang đòi hỏi đo lường pháp quyền, đo lường khoa học, đo lường công nghiệp ở Việt Nam cần có những thay đổi mạnh mẽ cả về số lượng lẫn chất lượng để phát huy kết quả đã đạt được và định hướng đúng đắn trong tương lai.

a) Đối với đo lường khoa học và công nghiệp

Thời gian qua, hoạt động công nhận phòng thử nghiệm đã thúc đẩy đo lường khoa học và công nghiệp ngày càng được quan tâm và phát triển. Tuy nhiên, để bắt kịp với xu hướng hội nhập toàn cầu và đóng góp có hiệu quả trong công cuộc công nghiệp hoá và hiện đại hoá đất nước, đo lường khoa học và công nghiệp cần tập trung vào một số việc sau:

- Tiếp tục xây dựng hệ thống chuẩn đo lường quốc gia ngày một hoàn thiện hơn theo quy hoạch đã được Chính phủ phê duyệt;

- Tiếp tục xây dựng và hoàn thiện, đánh giá và công nhận các phòng đo lường chuẩn theo tiêu chuẩn ISO/IEC 17025;

- Tích cực thực hiện so sánh vòng các chuẩn đo lường quốc gia với các chuẩn đo lường của các nước thành viên APMP;

- Tăng cường nghiên cứu khoa học nhằm vào giải pháp nâng cao trình độ chuẩn, phương pháp sao truyền chuẩn; một

số giải pháp kỹ thuật để kiểm soát có hiệu quả đối với phương tiện đo có gắn phần mềm như tắc ximét, cột đo nhiên liệu,...

- Chuẩn bị tốt các điều kiện để thực hiện Thoả thuận công nhận lẫn nhau toàn cầu về đo lường (MRA).

b) Đối với đo lường pháp quyền

Với xu hướng toàn cầu hoá về đo lường, sau khi Việt Nam gia nhập Tổ chức Thương mại quốc tế WTO (tháng 1/2007), đo lường pháp quyền cần tập trung vào một số việc cụ thể sau:

- rà soát, sửa đổi và hài hòa mạnh mẽ hệ thống văn bản quy phạm pháp luật và văn bản kỹ thuật về đo lường theo các yêu cầu của Hiệp định WTO/TBT như minh bạch hoá; không cản trở thương mại; không phân biệt đối xử; có căn cứ khoa học, bằng chứng khách quan; hài hoà với tiêu chuẩn quốc tế và thông lệ quốc tế.

+ Đối với văn bản pháp quy về đo lường: Nâng cấp Pháp lệnh Đo lường thành Luật Đo lường; soát xét, sửa đổi một số văn bản do Bộ Khoa học và Công nghệ ban hành.

+ Đối với văn bản kỹ thuật về đo lường: thực hiện đúng kế hoạch, tiến độ, chất lượng đối với việc chuyển đổi Văn bản kỹ thuật đo lường Việt Nam (ĐLVN) thành các Quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về đo lường phù hợp với Luật Tiêu chuẩn và Quy chuẩn kỹ thuật.

- Đẩy mạnh hợp tác quốc tế trong lĩnh vực đo lường pháp quyền như: tích cực tham gia các tổ chức quốc tế và khu vực; tham gia MAA và MRA.

Với những định hướng nêu trên, chúng ta hy vọng rằng đến năm 2010, trên cả 3 lĩnh vực về đo lường khoa học, đo lường công nghiệp và đo lường pháp quyền sẽ đạt được những kết quả to lớn trong việc hội nhập với quốc tế và khu vực, đồng thời phục vụ tốt cho doanh nghiệp và nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội trong nền kinh tế thị trường.

P.T.N (Nguồn TCVN.net)